

Γλώσσα

Μετοχές
Προθέσεις
Νοηματική Γλώσσα

Λέξεις φτερουγίζουν πέρα, ταξιδεύουν στον αγέρα(2)

Όνομα:

Α. Παιδιά μου, έχετε δει ποτέ το παρακάτω αλφάβητο. Μοιάζει με το αλφάβητο της Γλώσσας μας, της Νέας Ελληνικής:

το Αλφάβητό μου

Στη συνέχεια διαβάστε το κείμενο «Χορεύοντας με ...ανήκουστους ήχους» από το βιβλίο της Γλώσσας σελ.89-90 και απαντήστε στις ερωτήσεις:

- Γιατί η Ευγενία δεν μπορεί να μιλήσει όπως οι άλλοι άνθρωποι;

.....

.....

- Πώς επικοινωνεί με τους άλλους;

.....

.....

- Τι είναι η νοηματική γλώσσα;

.....

.....

Τι είναι η νοηματική γλώσσα;

Η νοηματική γλώσσα είναι η **επίσημη γλώσσα των κωφών**.
Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη γλώσσα με το δικό της αλφάβητο, τη δική της γραμματική, το δικό της συντακτικό όπως όλες οι άλλες γλώσσες.

Η ελληνική νοηματική γλώσσα **αναγνωρίστηκε μόλις το 2000** από το ελληνικό κράτος ως επίσημη γλώσσα των κωφών στην Ελλάδα.

το Αλφάβητό μου

A	B	Γ	Δ
E	Z	H	Θ
I	K	Λ	M
N	Ξ	O	Π
P	Σ	T	V
Φ	X	Ψ	Ω

Νοηματική γλώσσα

Μία από τις βασικότερες ανάγκες μας είναι η επικοινωνία και όχημά της ο λόγος. Όταν όμως τα πράγματα δεν μπορούν να λεχθούν με λόγια; Τότε καταφεύγουμε σε μια πρωταρχική μορφή επικοινωνίας, τη γλώσσα του

σώματος. Η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα (ΕΝΓ) είναι η φυσική γλώσσα της κοινότητας των Κωφών στην Ελλάδα.

Τα γλωσσικά μέσα που χρησιμοποιεί η ΕΝΓ για να διατυπώσει τις έννοιες και για να δημιουργήσει μορφολογία και σύνταξη, βασίζονται στην κίνηση των χεριών, στην στάση ή στην κίνηση του σώματος και στην έκφραση του προσώπου. Οι βασικές μονάδες του λόγου της ΕΝΓ ονομάζονται νοήματα. Τα νοήματα δεν πρέπει να συγχέονται με το δακτυλικό αλφάβητο, το οποίο είναι απλώς ένας τρόπος μεταγραφής του ελληνικού αλφαβήτου. Οι νοηματιστές, ως φυσικοί ομιλητές της ΕΝΓ, χρησιμοποιούν το δακτυλικό αλφάβητο με δύο τρόπους: είτε για να αποδώσουν τα ακρώνυμα και τα κύρια ονόματα, είτε για να σχηματίσουν νοήματα στα οποία τα στοιχεία του δακτυλικού αλφαβήτου χρησιμοποιούνται ως χειρομορφές. Για παράδειγμα, το νόημα που σημαίνει "κοινωνία" σχηματίζεται από το "κ" του δακτυλικού αλφαβήτου σε συνδυασμό με κίνηση.

Κάνω κλικ και μαθαίνω:

- [Αλφαβήτα στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα](#)
- [Πώς γεννήθηκε η Νοηματική Γλώσσα;](#)
- [Νοηματική Γλώσσα](#)

Αν συναντούσατε κάπου την Ευγενία, **πώς θα της λέγατε το όνομά σας στη Νοηματική Γλώσσα;** Θα σας βοηθήσει το ελληνικό δακτυλικό αλφάβητο.

Η γραμματική μου επιρρηματικοί προσδιοριστικοί τρόποι

Επιρρηματικοί προσδιορισμοί τρόπου ονομάζονται οι λέξεις ή οι φράσεις που συμπληρώνουν την έννοια ενός ρήματος φανερώνοντας το «πώς» (με ποιον τρόπο) γίνεται αυτό που δηλώνει το ρήμα.

π.χ. Πώς κινείται;

Κινείται **γρήγορα** και **αποφασιστικά**.

Ποιες είναι όμως οι λέξεις ή οι φράσεις με τις οποίες δηλώνουμε τον τρόπο;

Τα τροπικά επιρρήματα.

Πώς διάβασε;

Διάβασε το μάθημα **δυνατά** και **ωραία**.

Τα περισσότερα **τροπικά επιρρήματα** τελειώνουν σε **-α** και σχηματίζονται από τον πληθυντικό του ουδέτερου γένους των αντίστοιχων επιθέτων.

επίθετο	επιρρημα	
ωραίος	ωραία	(περάσαμε ωραία)
δυνατός	δυνατά	(φωνάζει δυνατά)
καλός	καλά	(νιώθω καλά)
βαθύς	βαθιά	(ανέπνεε βαθιά)

Πώς ξεχωρίζουμε πότε η λέξη είναι **επιρρημα** και πότε **επίθετο**;

Είδη επιρρημάτων

Με επιρρήματα μπορούμε να περιγράψουμε πολλές διαφορετικές ιδιότητες της πράξης που δηλώνει το ρήμα. Έτσι, έχουμε διαφορετικές ομάδες επιρρημάτων.

Τοπικά επιρρήματα:

Πού;

πού, εδώ, εκεί, πέρα, μακριά, κοντά, σιμά, δίπλα, μέσα, πάνω, κάτω, απέναντι, παντού, κάπου, πουθενά, ψηλά, χαμηλά, δεξιά, αριστερά, πλάι, γύρω, έξω, μεταξύ, αναμεταξύ, μπροστά, μπρος, πίσω, βόρεια, νότια, ανατολικά, δυτικά, χείμα κ.ά.

Χρονικά επιρρήματα:

Πότε;

πότε, τώρα, τότε, πριν, μετά, σήμερα, αύριο, χτες, μεθαύριο, πέρσι, φέτος, αργά, νωρίς, οποτεδήποτε, όποτε, άλλοτε, κάποτε, ύστερα, έπειτα, επιτέλους, κιάλιας, αμέσως, σπάνια, συχνά, τακτικά, πότε πότε κ.ά.

Τροπικά επιρρήματα:

Πώς;

πώς, όπως, έτσι, αλλιώς, κάπως, καθόλου, οπωσδήποτε, μόνο, μαζί κ.ά.

Ποσοτικά επιρρήματα:

Πόσο;

πόσο, όσο, τόσο, οσοδήποτε, κάμποσο, κάπως, περισσότερο, πολύ, ελάχιστα, λίγο, τουλάχιστον, εξίσου, σχεδόν, λιγότερο, πάνω κάτω, καθόλου κ.ά.

Πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι το **επίθετο** συνοδεύει ή προσδιορίζει κάποιο **ουσιαστικό** (που βρίσκεται στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και την ίδια πτώση).

π.χ.

Άκουσε κάποια **δυνατά** **κτυπήματα** στην πόρτα..

επίθετο

ουσιαστικό

Πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι το **επιρρημα** συνοδεύει ή προσδιορίζει το **ρήμα** της πρότασης και φανερώνει τον τρόπο.

π.χ.

Ο Σταμάτης **μιλάει** **δυνατά**.

ρήμα

επιρρημα

Ποιες είναι όμως οι λέξεις ή οι φράσεις με τις οποίες δηλώνουμε τον τρόπο;

Κάποιες εκφράσεις που δηλώνουν τρόπο.
σιγά σιγά, έτσι κι έτσι, έτσι κι αλλιώς, κέρι κέρι κ.ά.

Πώς έγινε;

Η ανταλλαγή έγινε **κέρι με κέρι**

Ποιες είναι όμως οι λέξεις ή οι φράσεις με τις οποίες δηλώνουμε τον τρόπο;

Πολλές **μετοχές** της ενεργητικής φωνής οι οποίες τελειώνουν σε **-όντας** ή **-ώντας**.

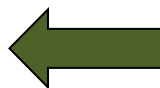
Πώς πέρασε;

Πέρασε όλο το απόγευμα **παίζοντας** μπάλα.

ΠΡΟΘΕΣΙΣ → Είναι μικρές άκλιτες λέξεις που συνοδεύουν μια ονομαστική (ή προθετική) φράση (βλ. ενότητα 16.2) και μαζί με αυτή δηλώνουν διάφορες ιδιότητες (τόπο, χρόνο, τρόπο, προέλευση κ.ά.). Μερικές προθέσεις χρησιμοποιούνται και στην παραγωγή σύνθετων λέξεων (βλ. ενότητα 17.2).

Προσέχτε τη διαφορά: **πριν** από το μάθημα, **μετά** από το μάθημα

Ποιες είναι όμως οι λέξεις ή οι φράσεις με τις οποίες δηλώνουμε τον τρόπο;

Κάποιες λέξεις (ουσιαστικά) που συνοδεύονται από **προθέσεις** (εμπρόθετοι προσδιορισμοί τρόπου).

Πώς παρακολουθούσαν;

Παρακολουθούσαν την ταινία **με αγωνία**.

πρόθεση

Προθέσεις είναι οι άκλιτες λέξεις που μπαίνουν μπροστά από άλλες λέξεις και μαζί με αυτές φανερώνουν τρόπο, τόπο, χρόνο, ποσό, αιτία, κτλ. Οι προθέσεις είναι:

Μονοσύλλαβες: **με, σε, για, ως, προς,**
Δισύλλαβες: **μετά, παρά, αντί, από, κατά, δίχως, χωρίς,**
Τρισύλλαβη: **ίσως**

Για περισσότερη γραμματική κάντε κλικ στους παρακάτω συνδέσμους:

- ✚ [Χορεύοντας με... ανήκουστους ήχους \(Α' μέρος\)](#)
- ✚ [Χορεύοντας με... ανήκουστους ήχους \(Β' μέρος\)-μετοχές ενεργητικής φωνής](#)
- ✚ [Προθέσεις \(1\)](#)
- ✚ [Προθέσεις \(2\)](#)
- ✚ [Τροπικοί προσδιορισμοί](#)
- ✚ [Μετοχές ενεργητικής φωνής](#)

Θέλετε να δείτε παιδικά παραμύθια και ιστορίες στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα; Αν ναι κάντε κλικ στους συνδέσμους:

- ❖ [Παιδικά παραμύθια και ιστορίες στην Ελληνική Νοηματική \(Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής\)](#)

Επιπλέον κάνοντας κλικ στον σύνδεσμο [online λεξικό εννοιών στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα](#) από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής μπορείτε να πάρετε επιπλέον πληροφορίες για τη νοηματική γλώσσα και για το πως χρησιμοποιείται.

Β. Στη συνέχεια διαβάστε τα δύο κείμενα από το βιβλίο της Γλώσσας (σελ.93-94) «Γραφή, η μνήμη των ανθρώπων» και «ο Δίσκος της Φαιστού», γίνετε κι εσείς εξερευνητές και μάθετε με ποιο τρόπο οι άνθρωποι επικοινωνούσαν και έγραφαν τα πολύ παλιά χρόνια.

Σας παραθέτω κάποια στοιχεία για να γνωρίσουμε καλύτερα τα **περί γραφής**.

Ποια είναι η σημασία της γραφής για την ανθρωπότητα;

Η σημασία της γραφής για την ανθρωπότητα είναι πολύ μεγάλη αφού χάρη σ' αυτή μπορούμε να αποθηκεύσουμε πληροφορίες και να τις μεταφέρουμε σε ανθρώπους με τους οποίους μας χωρίζει ο χρόνος και η απόσταση.

Καταγράφοντας δηλαδή τα γεγονότα τα κάνουμε γνωστά τόσο σε όσους ζουν μακριά μας όσο και στις επόμενες γενιές.

Έτσι διατηρούνται με ακρίβεια στη μνήμη των ανθρώπων και εξασφαλίζεται η ιστορική συνέχεια του ανθρώπινου γένους και η πρόοδος του πολιτισμού.

Από ποιους και πότε ανακαλύφθηκε η γραφή;

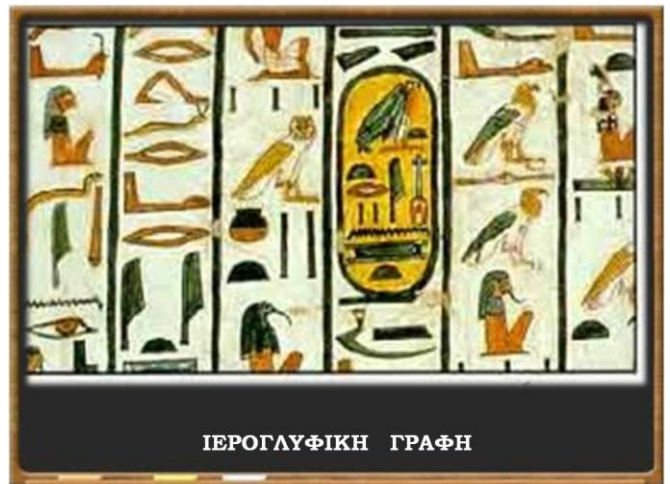
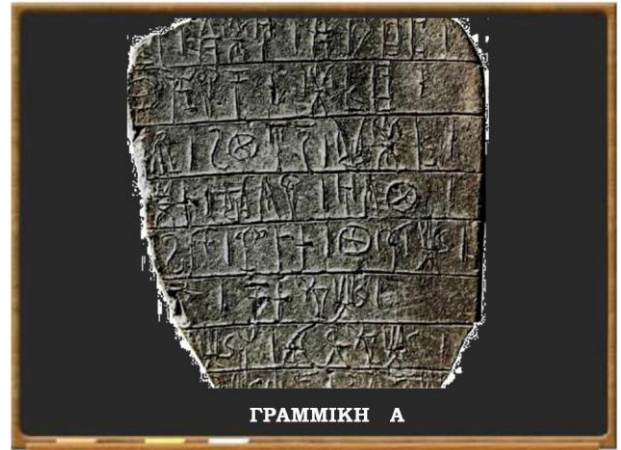
Η γραφή δεν ανακαλύφθηκε από ένα συγκεκριμένο άτομο ή μια κοινωνία σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, αλλά εξελίχθηκε σε διαφορετικά μέρη του κόσμου και σε διάφορες χρονικές περιόδους.

Ποιες μορφές γραφής γνωρίζετε;

Η γραφή έχει πολλές και διάφορες μορφές, από την απλή εικονογραφία ως την τυποποιημένη μορφή (αλφάβητο).

Είδη γραφής:

Ιστογράμματα της Γραμμικής Β'					
Αντρας	Σελήνη	Κριθάρη	Αμφώριος	Μαλλί	Δάρη
Γυναίκα	Λεκάτη	Ψελαία	Αγγείο (καυμαστικό)	Κέρατο	Βέλος
Ξελαίφι	Τριπόδας	Κύπελλο	Φιάλη	Παχύ αγγείο	Άρμα
Άλογο	Αγγείο	Αλιεύρι	Βασείο	Παχύ αγγείο	Άρμα
Προβατίνα	Πιθαίρι	Ψελαίον	Ποτήρι	Άρμα	Άρμα
Χρυσίρι	Κανάτα	Κρασί	Βαθύ κύπελλο	Ψάρα	Άρμα
Κατσίκια	Κακατούλα	Καλκός	Κύπελλο	Χιτώνας	Άρμα
Τουρούνη	Υόρρα	Χρυσός	Κύπελλο	Κουρέλι	Τροχός
Βόδι	Υόρρα	Κουρέλι	Κουρέλι	Κουρέλι	Ακόντιο
Σταφύρι	Κύπελλο	Κρόκος	Κουρέλι	Κουρέλι	Κουρέλι

«Η γραφή μέσα στον χρόνο»

Διαβάζω τι συζητούν η Ιφιγένεια και η Τζένη:

«Η γραφή μέσα στον χρόνο»

100 Η Τζένη και η Ιφιγένεια διαβάζουν για τη γραφή

Ιφιγένεια: Τι διαβάζεις, Τζένη;
Τζένη: Ο Κώστας μου δάνεισε ένα πολύ ωραίο βιβλίο. Μιλάει για τις γλώσσες και τα αλφάβητα. Να, κοίτα τι γράφει εδώ για την αρχαία Αίγυπτο!

«319 π.Χ.
 Ο Φθα Αφναέ Ξίνει το κεφάλι του απειλη-
 σμένος μηροστά σε μια πέτρα όπου είναι χαραγ-
 μένα 600 σημάδια. Ο δάσκαλος του εδίνει ότι το
 καθένα από αυτά τα σημάδια που πρέπει να μάθει
 συμβολίζει μια ιδέα. Είναι ιδεογράμματα. «Ναι,
 αυτό το σημάδι, ας πούμε, που μοιάζει με στάνα,
 συμβολίζει τη γεωργία». «Δηλαδή αυτό που γρά-
 φουμε δεν έχει σχέση με αυτό που προφέραμε,
 αλλά με αυτό που σκεφτόμαστε»; ρωτάει ο μι-
 κρός «Αιφιώδης». «Όχι, έπτε να θυμάσαι κάθε
 φορά ποιο σύμβολο εκφράζει την ιδέα που
 θέλεις να πεις».

Αρχαία Αίγυπτος,
 Ιερογλυφικά από το αιγυπτιακό ημερολόγιο.

Ιφιγένεια: Άραγε γράφουν ακόμα και σήμερα κάποιοι με ιδεογράμματα;
Τζένη: Οι Κινέζοι χρησιμοποιούν ιδεογράμματα. Κάποια παιδιά στο σχολείο μας μαθαίνουν κινέζικα και μας έδειξαν μερικά σύμβολα. Επίσης, και οι Γιαπωνέζοι χρησιμοποιούν ιδεογράμματα.

100 Ιερογλυφικά στη Μινωική Κρήτη

Ιφιγένεια: Κοίτα, Τζένη! Αυτά εδώ τα σύμβολα τα ξέρεις;
Τζένη: Όχι. Τι είναι;
Ιφιγένεια: «Είναι ένα σύστημα γραφής που το χρησιμοποιούσαν στη μινωική Κρήτη. Η γραφή αυτή λέγεται Γραμμική Β'. Την αποκρυπτογράφησε, δηλαδή, τη διάβασε», ο Άγγλος Michael Ventris το 1952».

Τζένη: Είναι δηλαδή αλφάβητο;
Ιφιγένεια: Όχι ακριβώς. Άκου τι λέει: «Η γραφή αυτή περιλαμβάνει σύμβολα που το καθένα δηλώνει και κάτι: το ανθρώπινο σώμα, όπλα, εργαλεία, όργανα, το σπίτι, το νοικοκυριό, μαγειρικά σκεύη, πλοία, τη γη, τον ουρανό και τόσα άλλα. Μερικά σύμβολα, όμως, απέδιδαν μια συλλαβή, όχι μια λέξη».

Τζένη: Πρέπει να είναι πάρα πολλά! Πού βρέθηκαν αυτά τα σύμβολα;
Ιφιγένεια: «Οι αρχαιολόγοι τα βρήκαν χαραγμένα πάνω σε πήλινες πινακίδες, στις ανασκαφές στην Κνωσό και σε άλλα μέρη της Κρήτης».

Τζένη: Α! Μου έδωσες μια ωραία ιδέα! Όταν πάμε στο Ηράκλειο, να επισκεφτούμε το Αρχαιολογικό μουσείο για να τις δούμε;
Ιφιγένεια: Ναι, γιατί όχι; Κοίτα! Εδώ έχει τα σύμβολα που δήλωναν συλλαβές.
Τζένη: Τι λες; Να προσπαθήσουμε να γράψουμε κάτι στη Γραμμική Β';
Ιφιγένεια: Καλή ιδέα! Θα έχει πλάκα!

Κλασική Αθήνα

Τζένη: Είπες ότι η Γραμμική Β' ήταν μια ελληνική γραφή. Οι αρχαίοι Έλληνες, όμως, χρησιμοποιούσαν αλφάβητο!

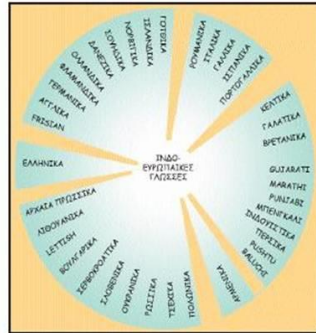
Ιριγένεια: Ναι. Ένα αλφάβητο που το πήραν από τους Φοίνικες, πρόσθεσαν νέα γράμματα και έφτιαξαν το δικό τους. Για να δούμε τι λέει εδώ για τους μαθητές στην αρχαία Αθήνα!

«Κλασική Αθήνα»

Ο Αγαθακλής, 7 χρόνων, μπαίνει φραγμένος στο δασκαλείο, όπου ο γραμμαστής¹ έχει ήδη αρχίσει να αφηγείται την Αργοναυτική Εκστρατεία. Είναι το μάθημα των μύθων, το αγαπημένο των Αγαθακλή. Μέσα των όγκων αγωνικά για την επόμενη ώρα της γραφής-ανάγνωσης. Έχει να μάθει απέναντο το αλφάβητο αντίστροφα από το «Ω» ως το «Α». Άν τον σέκελε, την είχε άσχημα. Στο «Μ» κολλούσε και δεν μπορούσε να πάει παρακάτω. Για καλή του τύχη όμως ο γραμμαστής τον βάζει να διαβάσει δύο γινεκά και τρία ρητά. Ο Αγαθακλής τα καταφέρνει μια χαρά!»

Τζένη: Κοίτα αυτές τις επιγραφές! Έγραφαν με κεφαλαία γράμματα και δεν χώριζαν τις λέξεις με κενά!

Ιριγένεια: Ναι. Και, μάλιστα... «στις αρχές, έγραφαν από τα δεξιά προς τα αριστερά. Ύστερα έγραψαν «βουστροφυσήν» (από τα αριστερά προς τα δεξιά και ξανά προς τα αριστερά κ.ο.κ.) και μετά σταθεροποιήθηκε η φορά της γραφής από τα αριστερά στα δεξιά.»

Σε ένα ρωμαϊκό σχολείο!

Τζένη: Ιριγένεια, η δασκάλα μας είπε ότι οι Ρωμαίοι θαύμαζαν τον ελληνικό πολιτισμό και μάθαιναν ελληνικά.

Ιριγένεια: Αλήθεια είναι! Για να δούμε τι γράφει γι' αυτούς το βιβλίο!

Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	Α Β C D E F I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	
Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Μ	
ΕΕ	ΤΗ	Ι	Κ	Λ	Μ	
Ν	Ξ	Ο	Π	Ρ	Σ	
Ν	Χ/ΚΣ	Ο	Ρ	Ρ	Σ	
Τ	Υ	Φ	Χ	Ψ	Ω	
Τ	Υ	Φ/ΡΗ	ΧΗ	ΨΣ	ΩΗ	

«Ρόμην 152 μΧ»

Δύο μαθητές 16 χρόνων απομεινών την πρώτη μέρα της σχολικής χρονιάς σε μια αίθουσα τα σχολεία τους «Φέτος θα κάνουμε και ελληνικά. Λες να είναι δύσκολο! Το ελληνικό αλφάβητο είναι διαφορετικό από το λατινικό. Άραγε, θα μπορούσαμε να διαβάσουμε την Οδύσσεια στα ελληνικά!» «Κοίτα Αμίλιε, εγώ τη διάβασα μια φορά στα λατινικά και μου φάνε!»

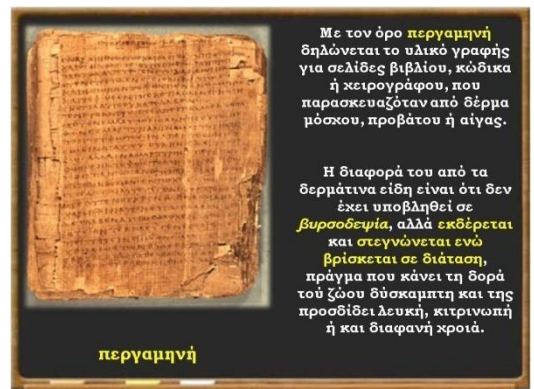
Πάνω σε τι **υλικά** έγραφε ο αρχαίος κόσμος και με τι; Κοιτάζτε τις εικόνες που ακολουθούν.

37. Κονδύλια γραφής και πέννες από μπρούντζο. Tier, Landesmuseum.

γραφή σε μάρμαρο με σφήνες

Με τον όρο **περγαμνή** δηλώνεται το υλικό γραφής για σελίδες βιβλίου, κώδικα ή χειρογράφου, που παρασκευαζόταν από δέρμα μόσχου, προβάτου ή αίγας.

Η διαφορά του από τα δερμάτινα είδη είναι ότι δεν έχει υποβληθεί σε **βυρσοδεψία**, αλλά **εκδέρεται** και **στεγνώνεται** ενώ **βρίσκεται σε διάταση**, πράγμα που κάνει τη θορά του ζώου δύσκαμπτη και της προσδίδει λευκή, κιτρινωπή ή και διαφανή χροιά.

περγαμνή

πάπυρος

κονδυλοφόρος

Παρακολουθήστε στη συνέχεια δύο όμορφα βιντεάκια για να μάθετε περισσότερα για τη γραφή και τον δίσκο της Φαιστού.

- [Ελληνικοί Θησαυροί-Φαιστός: το μυστήριο ενός δίσκου](#)
- [Η ιστορία της γραφής](#)

«**Πριν** αναπτυχθεί η γραφή, οι άνθρωποι συγκρατούσαν όλες τις πληροφορίες στο μυαλό του». Η λέξη «**πριν**» με την οποία ξεκινάει η πρόταση, δηλώνει τον χρόνο που συνέβη κάτι και είναι χρονικός σύνδεσμος. Γι' αυτό και η πρόταση λέγεται χρονική. Οι άκλιτες λέξεις που συνδέουν τις προτάσεις λέγονται **σύνδεσμοι**.

Χρονικοί σύνδεσμοι

- ✓ Σύνδεσμοι είναι οι άκλιτες λέξεις που συνδέουν λέξεις ή προτάσεις.
- ✓ Χρονικοί σύνδεσμοι: όταν, σαν, ενώ, καθώς, αφού, πριν (να), προτού, ώσπου, όποτε
- ✓ Οι προτάσεις που εισάγονται με κάποιον από τους παρακάτω συνδέσμους λέγονται **χρονικές προτάσεις**.
π.χ. Όταν τρώω, δε μιλάω.
Πριν φύγεις, πάρε με τηλέφωνο.

- ✓ [Σύνδεσμοι](#)
- ✓ [Χρονικές προτάσεις-χρονικοί σύνδεσμοι](#)

Αφού θυμηθώ ξανά τη γραμματική ...

ΠΩΣ ΕΚΦΡΑΖΟΥΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ

Για να δείξουμε τον **τρόπο** που έγινε κάτι ρωτάμε με το **πώς** και απαντάμε με :

- ✓ **Τροπικά επιρρήματα** : έτσι, καλά, γρήγορα, μαζί
π.χ. Τελείωσα γρήγορα.
- ✓ **Μετοχές σε -ώντας και -ώντας**
Όταν τονίζεται το ο γράφεται με ω. Όταν δεν παίρνει τόνο γράφεται με ο.
π.χ. Πήγα στο σπίτι περπατώντας.
Γύρισα από το γυμναστήριο τρέχοντας.
- ✓ **Λέξεις με προθέσεις με προσοχή, χωρίς βροχή**
π.χ. Περνάω το δρόμο με προσοχή.

ΜΕΤΟΧΕΣ σε -ώντας και -ώντας

Ας πούμε πως όλες οι μετοχές τελειώνουν σε:

-ΟΝΤΑΣ

Αν όμως μπει τόνος στο «ο» τότε ο τόνος σαν τσεκούρι το ανοίγει και το κάνει «ω»!

ΧΡΟΝΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Σύνδεσμοι είναι οι άκλιτες λέξεις που συνδέουν λέξεις ή προτάσεις.

Χρονικοί σύνδεσμοι: όταν, σαν, μόλις, ενώ, καθώς, αφού, αφότου, μόλις, προτού, ώσπου, ωστόσο, όποτε

Οι προτάσεις που εισάγονται με κάποιους από τους παραπάνω συνδέσμους λέγονται **χρονικές προτάσεις**.

π.χ. Μόλις φτάσουμε, θα φάμε.

Έηρθε η ώρα των **ασκήσεων**!

Ασκήσεις

1. Να ενώσεις τις προτάσεις χρησιμοποιώντας το χρονικό σύνδεσμο της παρένθεσης.

★ *Ανεβαίνει στη σκάλα / Την πιάνει ίλιγος (όταν)*
Όταν ανεβαίνει στη σκάλα, την πιάνει ίλιγος.

★ *Έηρθε στο σπίτι μας / Ξημερώσει καλά καλά (πριν)*

.....

★ Άνοιξε την πόρτα / Είδε μπροστά της τον παππού (μόλις)

★ Είσαι αχάριστος / Δεν αναγνωρίζεις τις θυσίες μου (αφού)

★ Συζητούσαν / Την έπιασαν τα κλάματα (ενώ)

2. Να υπογραμμίσεις τις προθέσεις που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο.

Η Ευγενία κάνει παρέα με κωφά και ακούοντα παιδιά και η πιο στενή φίλη της είναι ένα ακούον κοριτσάκι από την Κρήτη, η Στεφανία. Από την παρέα με την Ευγενία, η Στεφανία έμαθε τη νοηματική γλώσσα κι έτσι επικοινωνούν χωρίς δυσκολία. Κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών, που τις πέρασαν μαζί, η Ευγενία έμαθε από τη φίλη της για το μπαλέτο. Έτσι, μετά την επιστροφή της, γράφτηκε αμέσως σε μια σχολή μπαλέτου. Σήμερα, παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπισε αρχικά, είναι μια πολύ καλή χορεύτρια, που θέλει να χορεύει από το πρωί ως το βράδυ.

3. Φτιάνω μετοχές με τα παρακάτω ρήματα.

πηγαίνω→

κοιτώ→

χορεύω→

ταξιδεύω→

οδηγώ→

ρωτώ→

ζωγραφίζω→

κυνηγώ→

τραγουδώ→

ποτίζω→

Καλή επιτυχία!

Μαθηματικά

Διαιρέσεις
Με διψήφιο διαιρέτη

ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΜΕ ΔΙΨΗΦΙΟ ΔΙΑΙΡΕΤΗ

ΔΕΣ ΠΡΩΤΑ ΕΔΩ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ
VIDEO

<https://safeYouTube.net/w/NrZE>

<https://safeYouTube.net/w/8sZE>

<https://safeYouTube.net/w/HtZE>

<https://safeYouTube.net/w/VtZE>

Προσπάθησε να κάνεις τώρα τις εργασίες.

ΟΝΟΜΑ.....

Κάνω κάθετα τις διαιρέσεις και επαληθεύω.

α)	$99 : 17$	Επαληθεύω	β)	$986 : 87$	Επαληθεύω
γ)	$305 : 63$	Επαληθεύω	δ)	$643 : 37$	Επαληθεύω
ε)	$793 : 51$	Επαληθεύω	στ)	$1.789 : 62$	Επαληθεύω

Βρίσκω τον αριθμό ο οποίος, όταν διαιρεθεί με το 48, δίνει πηλίκο 39 και υπόλοιπο 11.

Ο Νίκος έχει φτιάξει 15 ανθοδέσμες με 11 λουλούδια και του έμειναν 3. Πόσα λουλούδια είχε αρχικά;

Απάντηση: .....

.....

Απάντηση: .....

.....

Ιστορία

Κεφ.33

Ο θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33

Ο θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου

Κάνε κλικ στα μπλε γράμματα και άκουσε με προσοχή το [κεφ.33](#)

Διάβασέ το στο βιβλίο σου . [κεφ.33](#)

Δες μια παρουσίαση του μαθήματος. [παρουσίαση](#)

Δες και μια περίληψη του μαθήματος. [περίληψη](#)

Η μεγάλη εκστρατεία είχε αλλάξει τη μορφή του κόσμου. Είχε πολλά θετικά αποτελέσματα αλλά και μερικά αρνητικά.

Θετικά

- Διαδόθηκε ο ελληνικός πολιτισμός και η ελληνική γλώσσα.
- Βοήθησε στην πρόοδο όλων των επιστημών.
- Διευκόλυνε τις οικονομικές συναλλαγές κόβοντας ενιαίο νόμισμα.
- Επαφή με άλλους πολιτισμούς και γνωριμία νέων χωρών
- Οικονομική ανάπτυξη της Ανατολής αξιοποιώντας τους θησαυρούς των Περσών.

Αρνητικά

- Μακροχρόνιος πόλεμος που είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο πολλών στρατιωτών.
- Μειώθηκε ο πληθυσμός στην Ελλάδα.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Ξαναγράψε το κείμενο συμπληρώνοντας τα κενά:

(Βαβυλώνα, χώρες, δεκαέξι, πολιτισμός, 333, Σούσα, ιστορικοί, φυτά, γεωγράφοι, κλίμα, καλλιτέχνες, μηχανικοί, ζώα, ναούς, γλώσσα, θέατρα, γυμναστήρια)

Από τα _____ ο Μ. Αλέξανδρος πήγε στη _____, την οποία ήθελε να κάνει πρωτεύουσα του κράτους του. Εκεί αρρώστησε βαριά και πέθανε το _____ π.Χ.. Το απέραντο κράτος έμεινε χωρίς αρχηγό και φαινόταν ότι δύσκολα θα παρέμενε ενωμένο.

Η εκστρατεία του όμως είχε φέρει πολλές αλλαγές. Τον στρατό ακολουθούσαν _____, _____, _____, _____ και οι άνθρωποι έμαθαν πολλά για τις νέες _____, το _____ τους, τα _____, τα _____.

Ο Μ. Αλέξανδρος σε διάφορα σημεία των περιοχών που κατέκτησε ίδρυσε πολλές πόλεις. _____ από αυτές ονομάστηκαν Αλεξάνδρειες. Οι πόλεις στολίστηκαν με λαμπρά κτίρια, _____, _____, _____ . Αρκετοί Έλληνες εγκαταστάθηκαν στις νέες πόλεις, όπου διαδόθηκε ο ελληνικός _____ και η ελληνική _____.

2. Κάνε τις ασκήσεις στη σελίδα 40 στο τετράδιο εργασιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33: Ο θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου

1. Να βάλεις μπροστά από κάθε πρόταση **Σ** για το σωστό και **Λ** για το λάθος.

- Ο Μ. Αλέξανδρος αποφάσισε να κάνει πρωτεύουσα του τεράστιου κράτους του τα Σούσα.
- Πολλά κράτη έστειλαν αντιπροσώπους για να τον τιμήσουν.
- Ο Μ. Αλέξανδρος ήθελε μόνο να κατακτή νέες χώρες, χωρίς να ενδιαφέρεται για τον πολιτισμό τους.
- Οι στρατιώτες του χάρηκαν όταν αρρώστησε βαριά, γιατί όλα αυτά τα χρόνια είχαν κουραστεί από τους συνεχόμενους πολέμους.
- Πολλοί κάτοικοι ήρθαν από την Ελλάδα για να ζήσουν στα νέα μέρη που κατέκτησε ο Μ. Αλέξανδρος.
- Πάρα πολλές ιστορίες γράφτηκαν που μιλούσαν για τα κατορθώματα του μεγάλου βασιλιά.

2. Να βάλεις μέσα στους κίτρινους κύκλους τα αποτελέσματα της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου που νομίζεις ότι είναι θετικά και στους μπλε τα αρνητικά. (μακροχρόνιος πόλεμος, επαφή με πολιτισμούς άλλων λαών, γνωριμία νέων χωρών, θάνατος πολλών στρατιωτών, πρόοδος στις επιστήμες, μείωση του πληθυσμού στην Ελλάδα)

- Το 323 π.Χ. ο Αλέξανδρος πήγε στη [Βαβυλώνα](#) την οποία σχεδίαζε να κάνει πρωτεύουσα της τεράστιας περιοχής που είχε κυριεύσει. Οι Πέρσες τον υποδέχτηκαν με τιμές.

Δες το βίντεο [Ο Μ.Αλέξανδρος στη Βαβυλώνα](#)

- Στη Βαβυλώνα το 323 π.Χ. ο Μ. Αλέξανδρος αρρωσταίνει και πεθαίνει.

[Ο θάνατος του Μ. Αλέξανδρου](#)

Ώρα για παιχνίδι!!!

[παζλ](#) [σταυρόλεξο](#) [κρυπτόλεξο](#) [σταυρόλεξο](#)

[κρυπτόλεξο](#)

[Δες το μάθημα κι εδώ.](#)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 33 Ο θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου

Η εκστρατεία του όμως είχε φέρει πολλές αλλαγές. Οι άνθρωποι γνώρισαν περισσότερα για μακρινές χώρες, τον πολιτισμό τους, τα ζώα, τα φυτά.

[Μετάβαση σε αυτό το Sway](#)

Μελέτη

Θεσσαλία

Θεσσαλία

Η Θεσσαλία βρίσκεται στην κεντρική Ελλάδα.

Νομοί και πρωτεύουσες:

Νομός **Μαγνησίας** με πρωτεύουσα τον **Βόλο**.

Νομός **Λάρισας** με πρωτεύουσα την **Λάρισα**.

Νομός **Τρικάλων** με πρωτεύουσα τα **Τρίκαλα**.

Νομός **Καρδίτσας** με πρωτεύουσα την **Καρδίτσα**.

ΒΟΥΝΑ

Όλυμπος , Όσσα (Κίσσαβος), Πήλιο ,Αθαμανικά όρη, Όθρυς
Ο Όλυμπος είναι το ψηλότερο βουνό της Ελλάδας, με ψηλότερη κορυφή το Μύτικα (υψόμετρο: 2.917μ.). Αποτελεί φυσικό σύνορο ανάμεσα στη Μακεδονία και στη Θεσσαλία.

ΠΟΤΑΜΙΑ

Πηνειός

Ζωτικής σημασίας για τη Θεσσαλία και ολόκληρη την Ελλάδα έχει ο ποταμός Πηνειός, από τους μεγαλύτερους ποταμούς της χώρας που ποτίζει την πεδιάδα και την κάνει καλλιεργήσιμη.

ΛΙΜΝΕΣ

Ταυρωπού , Τεχνητή λίμνη Πλαστήρα.

ΠΕΔΙΑΔΕΣ

Θεσσαλική πεδιάδα (κάμπος)

ΝΗΣΙΑ

Σποράδες (Σκιάθος, Σκόπελος, Αλόνησος)

Δες ένα βίντεο για τη Θεσσαλία [Θεσσαλία](#)

Μια παρουσίαση για τη Θεσσαλία [παρουσίαση](#)

ΕΡΓΑΣΙΑ

1.Γράψε στο τετράδιό σου τους νομούς και τις πρωτεύουσες της Θεσσαλίας.

Ώρα για διασκέδαση!!!

Δες έναν παραδοσιακό χορό της Θεσσαλίας [χορός Θεσσαλίας](#)

Άκουσε ένα τραγούδι για την όμορφη [κοιλάδα των Τεμπών](#)

Δες ένα βίντεο με τα [τοπία της Θεσσαλίας](#)

Σε μια πόλη της Θεσσαλίας φτιάχνουν έναν πολύ νόστιμο χαλβά. Δες τη συνταγή [χαλβάς Φαρσάλων](#)

Ώρα για παιχνίδι!!!

Παίξε το παιχνίδι και προσπάθησε να πετύχεις το καλύτερο σκορ [Βρες τους νομούς της Θεσσαλίας](#)

Ποιες λέξεις λείπουν; [Συμπληρώνω τα κενά](#)

Κι άλλα παιχνίδια [Παιχνίδια](#)

[Ήπειρος - Θεσσαλία](#) [νομοί πρωτεύουσες](#) [παζλ](#)